

## Aleg. 159.

# Sprawozdanie

komisji prawniczej o petycji Wydziału Rady powiatowej w Kosowie względem zmiany ustaw z d. 23. maja 1883 L. 82 i 83 Dz. pr. p. dotyczących utrzymania zgodności katastru z księgami gruntowymi.

## Wysoki Sejmie!

Petycja Wydziału Rady powiatowej w Kosowie, w treści i wyrażonych życzeniach identyczna z petycją Wydziału Rady powiatowej w Przemyślanach, jeszcze w roku 1890 do L. 83 do Wysokiego Sejmu wniesiona, podnosi kosztowność postępowania sądowego w celu utrzymania zgodności między katastrum i księgami gruntowymi przepisanego, stratę czasu z tem postępowaniem połączoną, wysokość należności rządowych i stemplowych, a nakoniec bardzo często wydarzającą się niemożność dostarczania dokumentów do uporządkowania ksiąg gruntowych potrzebną — domaga się zatem zmiany odnośnych przepisów ustaw z dnia 23. maja 1883 L. 82 i 83 Dz. pr. p., dotyczących utrzymania zgodności katastru z księgami gruntowymi.

Petycją w tym samym przedmiocie przez Wydział powiatowy w Przemyślanach wniesioną, Wysoki Sejm uchwałą z d. 29. października 1890 odstąpił e. k. Rządowi do rychłego uwzględnienia w myśl uchwał sejmowych z dnia 14. stycznia 1888 i z dnia 26. listopada 1889 w tym samym przedmiocie powziętych — a w ślad za tą uchwałą z d. 29. października 1890 przesłał następnie Wydział krajowy e. k. Rządowi wszystkie, petycję Wydziału Rady powiatowej w Przemyślanach popierające, do tego samego przedmiotu się odnoszące, przez Wydziały Rad powiatowych w liczbie około trzydziestu wniesione petycje.

Powołanemi w uchwale sejmowej z 29. października 1890 uchwałami, a to pierwszą z dnia 14. stycznia 1888 w załatwieniu wniosku posła Lenartowicza powziętą, Wysoki Sejm wezwał e. k. Rząd, aby w kierunkach dotyczącem sprawozdaniem komisji prawniczej wskazanych, w drodze właściwej wyjednał uproszczenie i obniżenie kosztów wpisu w księgi gruntowe zmian w posiadaniu i własności nieruchomości wartości niżej 300 zł. — drugą zaś podobną uchwałą z dnia 26. listopada 1889, w załatwieniu wniosków posłów Torosiewicza i Teliszewskiego powziętą, Wysoki Sejm wezwał e. k. Rząd

1) aby, celem uproszczenia wpisu w księgi gruntowe zmian w posiadaniu i własności nieruchomości wartości niżej 300 zł., tudzież obniżenia kosztów tegoż wpisu postępowanie, przepisane w §. 2. ustawy z dnia 23. maja 1883 (L. 82 Dz. p. p.) dla spraw spadkowych, rozszerzył do wszystkich zmian własności posiadłości niżej 300 zł. tak, aby stronie wolno było w krótkiej drodze kontrakt sądowi przedłożyć i aby sąd wtedy, nie czekając żądania strony, wpis z urzędu uskutecznił;

2) aby do tego rodzaju spraw zastosował końcowy ustęp §. 5. ustawy powyższej, przyznający pewnym pismom w sprawach spadkowych uwolnienie od stempla;

3) aby poczynił stosowne zarządzenia celem uchylenia lub przynajmniej znacznego zniżenia opłaty za pomiary i wygotowanie planów geometrycznych, tudzież kopij potrzebnych do uskutecznienia wpisu w księgach gruntowych zmian w posiadaniu powyższych nieruchomości i aby pomnożył liczbę urzędników pomiarowych.

Wskutek tych rezolucyj Wysokiego Sejmu c. k. Rząd wprawdzie zajął się tą sprawą, c. k. Prezydium Namiestnictwa bowiem odezwą z dnia 6. września 1888 L. 9800 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że wedle reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19. sierpnia 1888 L. 13044 w sprawie powziętej w dniu 14. stycznia 1888 uchwały sejmowej co do ułatwienia wpisów do ksiąg gruntowych toczą się rokowania między Wysokimi c. k. Ministerstwami sprawiedliwości i skarbu — również oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 2. listopada 1890 L. 11.115, że tak c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie jakoteż c. k. Prezydium krajowej Dyrekcji skarbu przedłożyły także uchwałę sejmową, w tej sprawie dnia 26. listopada 1889 powziętą Wysokim c. k. Ministerstwom sprawiedliwości i skarbu — oznajmiło ale zarazem i później odezwą z 24. maja 1891 L. 4690, a nakoniec odezwą z dnia 7. lipca 1891 L. 6624, że Wysokie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości i skarbu w tym przedmiocie żadnej decyzji jeszcze nie wydały.

Obydwie zatem rezolucyje sejmowe z dnia 14. stycznia 1888 i d. 26. listopada 1889 nie odniosły dotąd pożądanego skutku, z wyjątkiem bardzo mało znaczącego ulżenia ludności w kosztach ułożenia podania tabularnego, spowodowanego rozporządzeniami, we własnym zakresie wydanymi przez Prezydya c. k. Sądów krajowych wyższych w Krakowie z dnia 6. kwietnia 1888 L. 1954 i we Lwowie z dnia 12. kwietnia 1889 L. 3322, polecającemi c. k. Sądom powiatowym, ażeby prośby ustne zgłaszających się o wpisy do ksiąg gruntowych przyjmowano protokolarnie.

To jedyne zarządzenie nie jest jednakże wystarczającym do ulżenia ludności i uchylenia słuszych zażaleń i skarg na inne utrudnienia i inne koszta o wiele znaczniejsze, wypływające z przepisów powołanych ustaw z d. 23. maja 1883, a w szczególności: z powodu obowiązku dostarczania planu geometrycznego z kopiami, połączonego ze zbyt wysoką opłatą za wygotowanie takowych z powodu wysokości należności rządowych i stemplowych, zwłaszcza przy wpisach w księgi gruntowe zmian w posiadaniu i własności nieruchomości niżej 300 zł. i z powodu dla ludności zbyt uciążliwego i kosztownego postępowania przy uporządkowaniu hipoteki wskutek zgłoszonych zmian.

Głównie więc pod tymi względami pożądane są ulgi i ułatwienia przy przeprowadzeniu zgodności ksiąg gruntowych z faktycznym stanem, które będzie można uzyskać tylko w razie zadośćuczynienia wyrażczonym rezolucyjom sejmowym.

Gdy to jednak dotąd nie nastąpiło, od roku 1888 stan rzeczy się nie zmienił, lecz zażalenia ludności na stratę czasu i koszta przy doprowadzeniu zgodności ksiąg gruntowych z katastrzem i faktycznym stanem ciągle się powtarzają, czego dowodem tak liczne petycye przez Reprezentacye powiatowe wniesione, a także w części opinia c. k. Prezydenta Sądu krajowego wyższego w Krakowie na podstawie sprawozdań od wszystkich temuż podwładnych Sądów powiatowych, pod względem kosztów pomiaru i planu geometrycznego, jakoteż pod względem zastosowania się geometrów ewidencyjnych do przepisów rozporządzenia Ministerstwa skarbu z 11. czerwca 1883 L. 91 Dz. p. p., dotyczących udzielania Sądom potrzebnych wyjaśnień i wskreślenia zmian do map katastralnych (w aleg. 44 sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1891) wyrażona w tych słowach: że ludność włościańska, zwłaszcza w okolicach biedniejszych, nie jest w stanie ponosić kosztów pomiaru i sporządzania szkicu przez autoryzowanego geometrę, lub też sprowadzać kopię odnośnej części mapy katastralnej z c. k. archiwum map katastralnych we Lwowie — zakończając swoją opinię tymi wyrazami: że jak długo Sądy nie będą otrzymywały należitych szkiców przy arkuszach zgłoszeń i geometryzacji ewidencyjnej nie będą w obec Sądów

hipotecznych przestrzegać przepisów rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z d. 11. czerwca 1883 L. 91 Dz. p. p. tak długo Sądy będą miały trudność w utrzymywaniu zgodności ksiąg gruntowych z katastrem, a tem samem nie ustaną powody do zażaleń ludności na stratę czasu i kosztu, z tych powodów więc komisya prawnicza sądzi, że celem spiesznego i skutecznego załatwienia tej sprawy, należy mimo to, że c. k. Rząd już poważną liczbę petycyj w tym przedmiocie otrzymał, także powyższą podczas bieżącej sesyi wniesioną petycyę Wydziału Rady powiatowej w Kosowie, odnośnie do uchwały sejmowej z 29. października 1890 przesłać c. k. Rządowi do rychłego uwzględnienia, stosownie do dwukrotnych rezolucyj sejmowych w tej sprawie uchwalonych.

Komisya prawnicza tedy wnosi:

### Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą Wydziału Rady powiatowej w Kosowie z dnia 8. marca 1892 do L. s. 575 o zmianę ustaw z dnia 23. maja 1883 L. 82 i 83 Dz. pr. p. wniesioną, odstępuje się odnośnie do uchwały sejmowej z dnia 29. października 1890 c. k. Rządowi do rychłego uwzględnienia w myśl uchwał sejmowych z dnia 14. stycznia 1888 i 26. listopada 1889 w tym samym przedmiocie powziętych.

Lwów dnia 23. marca 1892.

Przewodniczący:

*Zoll w. r.*

Sprawozdawca:

*Lenartowicz w. r.*

